

Sivistyslautakunta**17.12.2019****AIKA** 17.12.2019 klo 17:00 - 19:03**PAIKKA** Kaupungintalo hallituksenhuone**KÄSITELLYT ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
157	Kokouksen avaus, laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	294
158	Pöytäkirjan tarkastajat	295
159	Esityslistan hyväksyminen	296
160	Nuorisopalveluiden talousraportti 31.10.2019	297
161	Varhaiskasvatuspalveluiden talousraportti 31.10.2019	298
162	Yleissivistävän koulutuksen talousraportti 31.10.2019	299
163	Luokanopettajan sivutoimi-ilmoitus	302
164	Ilmoitusasiat	303
165	Sivistysjohtajan tilannekatsaus	304
166	Sivistyslautakunnan viranhaltijapäätökset	305

Sivistyslautakunta**17.12.2019****OSALLISTUJAT**

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
LÄSNÄ	Haapakoski Kaisa	17.00 - 19:03	Puheenjohtaja	
	Uusikylä Tapani	17.00 - 19:03	Varapj.	
	Ahvenainen Timo	17.00 - 19:03	Jäsen	
	Hautakoski Jani	17.00 - 19:03	Jäsen	
	Häggman Sanna	17.00 - 19:03	Jäsen	
	Isosalo Helena	17.00 - 19:03	Jäsen	
	Orpana Markku	17.00 - 19:03	Jäsen	
	Sorvisto Maria	17.00 - 19:03	Jäsen	
	Säkkinen Tuulia	17.00 - 19:03	Jäsen	

LÄSNÄOLO- JA PUHEOIKEUS

Kallio Tuomo	17.00 - 19:03	Asiantuntija	
Männistö Elisa	17.00 - 17:28	Asiantuntija	Asiantuntija § 160
Salo Tuomas	17.00 - 19:03	Nuorisovaltuuston edustaja	
Ylimäki Jouko	17.00 - 19:03	Kaupunginhallituksen edustaja	
Perttu Kai	17.00 - 19:03	Esittelijä	
Seppälä Minna	17.00 - 19:03	Pöytäkirjanpitäjä	

ALLEKIRJOITUKSET

Kaisa Haapakoski
Puheenjohtaja

Minna Seppälä
Pöytäkirjanpitäjä

KÄSITELLYT ASIAT157 - 166

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Pöytäkirja tarkastettiin koulutoimistolla .12.2019

Tuulia Säkkinen

Maria Sorvisto

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Pöytäkirja on nähtävillä yleisessä tietoverkossa Ylivieskan kaupungin kotisivuilla 20.12.2019

Pöytäkirjan tarkastajat:

Kokouksen avaus, laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 157

Hallintosäännön 135 §:n mukaan kokouskutsu lähetetään, mikäli mahdollista, vähintään kolmea (3) päivää ennen kokousta.

Kuntalain 103 §:n mukaan toimitin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

SIVISTYSJOHTAJA: Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

PÄÄTÖS: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajat

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 158

SIVISTYSJOHTAJA: Lautakunta valitsee pöytäkirjan tarkastajiksi Tuulia Säkkinen (varalla Helena Isosalo) ja Maria Sorviston (varalla Tapani Uusikylä).

Tarkastus tapahtuu viimeistään perjantaina 20.12. klo 14.00 mennessä.

Tarkastamisen jälkeen kokouksen pöytäkirja julkaistaan ja on nähtävänä kaupungin kotisivuilla www.ylivieska.fi > Esityslistat ja pöytäkirjat.

Pöytäkirjan tarkastajat toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

Mikäli pöytäkirjan tarkastajaksi valittu henkilö on esteellinen tai estynyt käsittelemään jotakin asiaa, tarkastaa pöytäkirjan kyseisen asian osalta varalle valittu henkilö.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

Esityslistan hyväksyminen

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 159

SIVISTYSJOHTAJA: Lautakunta hyväksyy laaditun esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

Nuorisopalveluiden talousraportti 31.10.2019

384/1.05/2019

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 160

(Asian valmistelija Elisa Männistö, puh 044 4294355)

Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan talouden toteutumisraportti 31.10.2019 on seuraava (ajankohdan laskennallinen toteutumaprosentti tulisi olla 83,3 %):

Nuorisopalvelut		Tot %
MENOT YHTEENSÄ	-449 059,99	78,70 %
TULOT YHTEENSÄ	204 000,22	100,00 %
NETTO	-245 059,77	66,80 %

Tilanne tulee tasoittumaan loppuvuoden aikana. Kaikkia tuloja ei ole vielä tullut ja osa tuloista on ensi vuodelle siirrettävää hankerahoitusta.

SIVISTYSJOHTAJA: Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi lokakuun lopun tilanteen mukaisen talousarvion toteutumisen.

PÄÄTÖS: Merkittiin tiedoksi.

Asiantuntijana kuultiin nuorisopalvelujohtaja Elisa Männistöä, joka poistui kokouksesta päätöksenteon jälkeen klo 17:28.

Varhaiskasvatuspalveluiden talousraportti 31.10.2019

381/1.05/2019

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 161

(Asian valmistelija Marja Ranta-Nilku 040 6429 877)

Varhaiskasvatuspalveluiden talousarvion toteutumaprosentti 31.10.2019 mennessä on seuraava (talousraportti 29.11.2019):

Käyttötalous	TA2019	TOT 10/2019	TOT %
Tulot	791 900	566 159,42	71,5 %
Menot	– 11 650 663	– 9 351 919,95	80,3 %
Netto	– 10 858 763	– 8 785 760,53	80,9 %

Talousarvion laskennallinen toteutumaprosentti 31.10.2019 mennessä on 80,9 % (hälytysraja ns. tasaisen kertymän mukaan on 83,33 %).

Lokakuun 2019 varhaiskasvatusmaksutuotot ovat poikkeuksellisesti mukana talouden toteumatiedoissa vasta marraskuun toteumatietojen yhteydessä.

Esityslistan oheismateriaaleina ovat raportit tulosalueen ja eri toimintamuotojen käyttötalouden toteutumasta 31.10.2019 mennessä.

SIVISTYSJOHTAJA: Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi talousarvion toteutumisraportit 31.10.2019 ja saattaa ne kaupunginhallituksen tiedoksi.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

Yleissivistävän koulutuksen talousraportti 31.10.2019

382/1.05/2019

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 162

(Asian valmistelija Tuomo Kallio, puh. 044 4294 315)

Esityslistan oheismateriaalina ovat lopulliset kirjanpidon raportit 31.10.2019. Marraskuun lopullinen kirjanpidon raportti ei ole vielä valmis, eikä kaikkia laskuja ja tuloja ole vielä kirjattu. Palkkojen osalta marraskuun toteutumat ovat tiedossa. Kunta-alanpalkkaratkaisun kustannusvaikutus vuoden 2019 osalta on Kuntaliiton arvion mukaan noin + 2,4%. Talousarvion ohjeen mukaisesti palkkoihin sisältyy +2.2 % korotusvaraus, joka on osin riittämätön. Opetuksen osalta lokakuun palkat sisältävät TVA- lisät ja muut erilliset lisät, jotka tulevat maksuun takautuvasti lokakuussa. Marraskuun palkkaraporttien perusteella palkkamäärärahat ovat ylittymässä opetustoimen, oppilashuollon ja eniten IP- toiminnan osalta. Syynä on oppilasmäärän ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden lukumäärän kasvu. Palkkamäärärahojen ylitys marraskuussa ml. sotu.-kustannukset ovat noin 300.000 euroa. Joulukuun palkkamäärärahojen ylityksen suuruuteen vaikuttaa myös tilinpäätöksessä tehtävät jaksotukset, joiden suuruudesta ei ole tässä vaiheessa tietoa.

Tulojen kertymä painottuu osin loppuvuoteen. Esimerkiksi lastensuojelulain perusteella sijoitettujen lasten laskutus tehdään vasta loppuvuonna tilinpäätöksen yhteydessä. Käyttötalouden valtionosuudet sekä tulot että menot näyttäisivät toteutuvan ennakoitun mukaisesti. Avustuksia on saatu ennakoitua enemmän, joista osa siirtyy hankkeiden toteutuman perusteella vuodelle 2020 ja heikentää siltä osin vuoden 2019 tulosta. Tässä vaiheessa ennakoidaan, että perusopetuksen osalta hankkeiden avustuksia siirtyy 108.500 euroa ja lukion osalta 30.000 euroa. Tarkka summa tarkentuu tilinpäätöksen yhteydessä hankkeiden toteutuman perusteella.

Lokakuun talouden toteutuma:

Käyttötalous	TA 2019	TOT 10/ 2019	TOT %	Lask.tot	Yli lask tot
Menot	-22 773 720	-19 469 071	85,5 %	-18 978 100	-490 971
Tulot	745 220	1 066 588	143,1 %	621 017	445 572
Netto	-22 028 500	-18 402 483	83,5 %	-18 357 083	-45 399
Sis. Alustavan lomarahajaksotuksen					

Talousraportti sisältää 171.000 euron lisämäärärahan koulukuljetuksiin. Syynä ovat uudet taksikuljetusten kuljetussopimukset ja kilpailutus (1.8.2018 alkaen), jotka nostivat taksikuljetusten hintoja. Kustannusten nousu oli ennakoitua suurempi kuin talousarvion laadinnassa osattiin varautua.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Syksyn perusopetuksen oppilasmäärä on noin 43 oppilas enemmän kuin syksyllä 2018. Tiukasta talousarvioraamista johtuen erityisesti oppilashuollon, iltapäivätoiminnan ja opetustoiminnan osalta talouden liikkumavara on ollut olematon. Talousarvion laadinnan jälkeen erityisen tuen oppilaiden lukumäärä kasvoi ennakoitua enemmän ja tämän takia koulunkäynninohjaajia jouduttiin palkkaamaan lisää. Ohjaajien osalta luovuttiin epäpätevyysalennuksesta ja uusia TVA-palkkausjärjestelmä nosti oppilashuollon palkkakustannuksia. Oppilashuollon budjetti ylittyi vuonna 2018 ja resurssien lisäys heijastuu myös vuoden 2019 talousarvioon. Lisäksi maaliskuussa tuli sairaalakoulujen yllättäviä laskuja. Loppuvuoden osalle on tulossa vielä lastensuojelulain perusteella sijoitettujen lasten opetusta koskevat ja sairaalakoulujen laskut. IP- toiminnan kysyntä on kasvanut ja oppilaita on aikaisempaa enemmän IP-toiminnan piirissä. Tämä on lisää ennakoitua enemmän IP- toiminnan palkkakuluja. Toki myös tuottoja kertynee hiukan lisää.

Kaupungin yleinen taloudellinen tilanne on heikentynyt. Koulujen rehtoreita ja johtajia muistutetaan talousarvion määrärahojen sitovuudesta ja tarkasta talouden pidosta.

Syksyn haasteena ovat olleet oppilasmäärän kasvu ja koulujen tilahaasteet, jotka aiheuttavat lisäjärjestelyitä kouluilla ja koulutoimessa. Erityisiä tukitoimia tarvitsevien oppilaiden lukumäärä on myös kasvussa. Rahkolan koulu muuttaa takaisin varsinaisiin tiloihinsa kevään aikana ja syksyllä Rahkolassa aloittaa uusi esiopetusryhmä ja uusi 1-luokkalaisten ryhmä. Jokirannan koulu jatkaa toimintaa väistötiloissa ja osa opetuksesta siirretään Rahkolan pihassa oleviin väistötiloihin. Syynä tähän on, että Jokirannan koulun rakennustyöt käynnistyvät ja osa väistötiloista on siirrettävä rakennustyömaan alta pois. Tilapalvelu tekee väistötilojen uudelleen järjestelyitä ja parakien siirtoja sekä poistoja. Rahkolan koulun pihan väistötiloihin tulee tilat myös alakoulujen kielten opetuksen käyttöön. Lisäksi lukiolle tulee opetustiloja em. väistötiloihin. Näillä järjestelyillä vältetään uusien väistötilojen rakentaminen Jokirannalle ja muille kouluille. Väistötilat olisivat joka tapauksessa kuluna Ylivieskan kaupungin tilapalveluille. Nyt koulutoimi maksaa niistä vuokraa tilapalveluille. Ennakkotiedon mukaan kustannusvaikutus olisi 84.000 euroa. Väistötilojen kalustaminen aiheuttaa lisäkustannuksia kaluston ja AV- ja ICT- laitteiden hankintojen takia. Luokkien ICT-laitteiden uusinta voidaan toteuttaa leasing-rahoituksella. Tavoitteena on hankkia vain välttämättömät luokkien dataprojektorit ja tarvittaessa tietokoneet.

Yhteenvetona koulutuspalveluiden käyttötalouden määrärahat tulevat ylittymään edellä kerrotuista syistä johtuen. Koska marras- ja joulukuun toteutumat eivät ole käytössä tarkkoja summa ei ole tässä vaiheessa käytettävissä.

Investointimäärärahasta 12.000 euroa on käytetty 7.386,19 euroa; 61%. Määrärahalla on hankittu koulujen opetustilojen välttämättömiä täydennyskalusteita. Taloudellisesta tilanteesta johtuen osa investointimäärärahasta jää käyttämättä.

Esityslistan oheismateriaalina ovat lokakuun lopullinen talousraportti ja palkkakustannusten seurantaraportti. Talouspäällikkö antaa tarkemman talouden tilannekatsauksen kokouksessa.

SIVISTYSJOHTAJA: Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi talousarvion toteutumisraportit sekä saattaa ne edelleen kaupunginhallituksen tiedoksi ja että koulutuspalveluiden määrärahat tulevat ylittymään edellä kerrotuista syistä johtuen.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta

§ 163

17.12.2019

Luokanopettajan sivutoimi-ilmoitus

360/2.10/2019

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 163

(Asian valmistelija Kai Perttu, puh. 044 4294 314)

Sivistyslautakunnalle on saapunut 21.11.2019 luokanopettaja Kati Kuisma-Ruhkalan sivutoimi-ilmoitus lukuvuodelle 2019-2020: "Opetan lukuvuonna 2019-2020 Ylivieskan seudun kansalaisopistossa pianonsoittoa Rahkolan koululla 1 h/viikko. Syyslukukaudella tunteja on yhteensä yhdeksän (9) ja kevätlukukaudella niitä on yhteensä 13."

SIVISTYSJOHTAJA: Sivistyslautakunta merkitsee sivutoimi-ilmoituksen tiedoksi ja päättää, että mahdollisesti virka-aikana tapahtuvasta toiminnasta tulee tehdä asianmukaiset virkavapausanomukset ja -päätökset.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

Ilmoitusasiat

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 164

1. Opetushallitus on päättänyt myöntää valtionavustusta 7 000 euroa hankkeelle Kieliä kaikille! (kielten opetuksen ja pedagogisen osaamisen kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa). Oheismateriaalina.
2. Opetushallitus on päättänyt myöntää valtionavustusta 24 114 euroa hankkeelle Tutoropettajatoiminta jatkuu (tutoropettajien toimintaan ja osaamisen kehittämiseen). Oheismateriaalina.

SIVISTYSJOHTAJA: Lautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

PÄÄTÖS: Merkittiin tiedoksi.

Sivistysjohtajan tilannekatsaus

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 165

Sivistysjohtaja antaa ajankohtaisista asioista tilannekatsauksen.

SIVISTYSJOHTAJA: Lautakunta merkitsee ajankohtaiset asiat tiedoksi.

PÄÄTÖS: Merkittiin tiedoksi.

Sivistyslautakunnan viranhaltijapäätökset

Sivistyslautakunta 17.12.2019 § 166

Sivistysjohtaja

Avustukset

§ 3 - 4

21.11.2019 - 26.11.2019

Henkilöstön hankinta/palkkaus

§ 103 - 105

13.11.2019

§ 107 - 109

18.11.2019 - 3.12.2019

Muut henk. asiat

§ 43

14.11.2019

Virka- ja työvapaat

§ 40 - 42

7.11.2019 - 13.11.2019

§ 44

18.11.2019

Varhaiskasvatusjohtaja

Henkilöstön hankinta/palkkaus

§ 34

18.11.2019

Palvelupäällikkö

Hankinnat

§ 33

15.11.2019

Päiväkodin johtaja

Muut henk. asiat

§ 48

22.11.2019

PUHEENJOHTAJA: Sivistyslautakunta merkitsee viranhaltijapäytäkirjat tiedoksi ja päättää, ettei niiden ottokelpoisia päätöksiä oteta kuntalain 92 §:n perusteella sivistyslautakunnan käsiteltäväksi.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Pöytäkirja on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon kaupungin kotisivuille **20.12.2019**.

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166 HValL 3 §:n 1 mom/muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet
----------------------------	--

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

	Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu ja jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Jos kyseessä on kuntien yhteisen toimielimen päätös, oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen. Pykälät 163 Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään Ylivieskan kaupungin sivistyslautakunta Vierimaantie 3 84100 Ylivieska kirjaamo@ylivieska.fi Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä kunnan verkkosivuilla yleisessä tietoverkossa.
--	--

VALITUSOSOITUS

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

	Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen ja jos kyseessä on kuntien yhteisen toimielimen päätös, myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen valitusviranomaisen on Pohjois-Suomen hallinto-oikeus. Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.
--	---

Pöytäkirjan tarkastajat:

	Kunnallisvalitus, pykälät Hallintovalitus, pykälät Valitusviranomainen Pohjois-Suomen hallinto-oikeus PL 189 (Isokatu 4) 90101 Oulu Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi Puh. 029 56 42800 Fax. 029 56 42841 Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Hallintolain mukaista todisteellista tiedoksiantoa voidaan myös käyttää. Tiedoksiannon saajan suostumuksella päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisesti siten kuin laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa säädetään. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä kunnan verkkosivuilla yleisessä tietoverkossa. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville kunnan verkkosivuille yleiseen tietoverkkoon.
--	--

Julkista hankintaa koskeva valitus	Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymättömän voi tehdä hankintalain 132 - 135 §:n mukaan hankintayksikölle kirjallisen hankintoaikaisun. Hankintoaikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hankintoaikaisu, pykälät Hankintoaikaisuviranomainen Viranomainen Osoite 84100 Ylivieska kirjaamo@ylivieska.fi Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain mukaisen kynnysarvon. Valitus Markkinaoikeudelle on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Pykälät Valitusviranomainen Markkinaoikeus Radanrakentajantie 5 00520 Helsinki sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi puh. 029 56 43300 fax. 029 56 43314
---	---

Valituskirja	Valituskirjassa on ilmoitettava – valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite – päätös, johon haetaan muutosta – miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi – muutosvaatimuksen perusteet Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite. Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.				
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. <table border="1" data-bbox="304 667 1540 875"> <tr> <td data-bbox="304 667 1201 763">Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite</td><td data-bbox="1201 667 1540 763">Pykälät</td></tr> <tr> <td data-bbox="304 763 1201 875">Valitusasiakirjat on toimitettava ¹⁾: nimi, osoite ja postiosoite</td><td data-bbox="1201 763 1540 875">Pykälät</td></tr> </table>	Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite	Pykälät	Valitusasiakirjat on toimitettava ¹⁾ : nimi, osoite ja postiosoite	Pykälät
Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite	Pykälät				
Valitusasiakirjat on toimitettava ¹⁾ : nimi, osoite ja postiosoite	Pykälät				
Lisätietoja	Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain nojalla muutoksenhakijalta peritään kulloinkin voimassa oleva oikeudenkäyntimaksu. Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.				

¹⁾ Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.

Liitetään pöytäkirjaan